BELEIDSPLAN THEATER SONNEVANCK
2025 – 2028

BUBBELS DOORPRIKKEN
RAMEN OPENEN
SPIEGELS OPHANGEN

“Omdat de dingen zijn, zoals ze zijn - zullen de dingen niet blijven zoals ze zijn.”
Bertolt Brecht

THEATER SONNEVANCK

INLEIDING

Theater Sonnevanck is een landelijk theatergezelschap met Enschede als thuisbasis, sinds 2008 onderdeel van de BIS Jeugdpodiumkunsten. Sonnevanck maakt avontuurlijk muziektheater over de wereld van vandaag, voor iedereen vanaf 4 jaar. We spelen meer dan 450 voorstellingen per jaar op uiteenlopende locaties: van klaslokaal tot concertzaal en van landelijke theaters tot schoolpleinen in Regio Oost in onze eigen theatertruck. Vol trots kijken we terug op de afgelopen periode, waarin we gezond en veerkrachtig uit de corona jaren gekomen zijn, onszelf artistiek hebben uitgedaagd, vele nieuwe samenwerkingen aangingen, twee Zilveren Krekels wonnen en meer dan twintig nieuwe producties hebben gerealiseerd. Binnen onze producties en talentontwikkelingstrajecten hebben we ruimte kunnen geven aan twintig verschillende (jonge) makers en we investeerden in nieuwe en hernieuwde allianties met coproducenten.

Stevig geworteld in Oost-Nederland kijken we zelfverzekerd vooruit. Met ambitieuze plannen in het verschiet, waaronder nieuwe huisvesting in het hart van de stad, en een sterk doorvoelde noodzaak om ons jonge publiek te bereiken en met hen in gesprek te gaan over de tijd waarin we leven.
De afgelopen jaren hebben we veel geïnvesteerd, gezaaid en geoogst. De komende periode kiezen we voor focus en verdieping. Voor duurzaamheid van relaties. Met een aantal makers gaan we een structurelere verbinding aan, waardoor zij een herkenbaar onderdeel van Theater Sonnevanck zullen vormen. We focussen op onze regionale partners en coproducenten, waarmee we de samenwerkingen verdiepen. Onze eigen signatuur als muziektheatergezelschap zetten we daarbij stevig neer.

Een verdere verankering in het oosten van het land met een krachtige landelijke uitstraling.

HOOFDSTUK 1 VISIE EN PROFIEL

1.1 MISSIE

Theater Sonnevanck wil kinderen en jongeren uit alle lagen van de samenleving bereiken met actueel en kwalitatief hoogstaand muziektheater dat de potentie heeft om hun blik te verbreden. We geloven dat dit bijdraagt aan de groei tot ruimdenkende volwassenen en willen daarmee polarisatie in de maatschappij verkleinen.

1.2 VISIE

We leven in een wereld met heel veel mensen, waarvan je er zelf maar één bent.
Onze maatschappij is op veel onderwerpen sterk gepolariseerd. En dat wordt niet minder. Kinderen en jongeren groeien op te midden van die polarisatie. Zij leven in dezelfde wereld als volwassenen en hebben toegang tot dezelfde bronnen en media. Niet alleen de problematiek van eigen gezin, school en identiteit, maar ook klimaatverandering, vluchtelingenstromen en oorlog komen hun persoonlijke belevingswereld binnen en beïnvloeden hen direct. Thema's die ons allen dwingen tot voortdurende herpositionering. Wie ben ik in het grotere geheel? Heb ik een verantwoordelijkheid die groter is dan ikzelf?
Terwijl minderheden terecht steeds meer stem krijgen, ontstaat een tegenreactie van groepen mensen die zich vastzetten in het eigen gelijk. De hardste stemmen krijgen de meeste ruimte en worden beeldbepalend. Weten we nog wel hoe we een gesprek kunnen voeren? Voor opgroeiende mensen – op zoek naar hun eigen identiteit – is het een ingewikkelde zoektocht om tussen zoveel uiteenlopende meningen en emoties, angsten en verlangens hun eigen plek te bepalen.
Wij geloven dat theater daarin een houvast biedt. Door te kijken naar en je te verplaatsen in mensen die je zelf niet bent – maar die je wel zou *kunnen* zijn – ga je dingen van een andere kant bekijken en krijg je rust omdat je niet zo alleen bent als je dacht. Het geeft aanleiding tot gesprek en uitwisseling over de gezamenlijke ervaring die deze theatervoorstelling was.

Sonnevanck gelooft dat het geen zin heeft om de wereld aan kinderen zoetsappiger of mooier voor te spiegelen dan die is. Versimpelen helpt ze niet. Sterker nog, in het erkennen van complexiteit ligt juist bevrijding. Want wat blijkt? Je bent niet de *enige* die dingen meemaakt en met verwarrende emoties een weg in het leven zoekt. Sonnevanck ziet theater als **bevrijdende erkenning van hoe complex het leven is**. Die erkenning creëert ruimte, lucht en plezier.

Ons muziektheater toont personages die met elkaar clashen. Verschillende perspectieven ontmoeten elkaar en schuren, versmelten, botsen. Onze voorstellingen zijn in vorm en inhoud, net als de werkelijkheid, gelaagd en meerduidig.

Personages verschillen van mening én kunnen van mening veranderen. We laten zien dat gesprekken niet hoeven te stoppen wanneer je het oneens bent. Dat wederzijds onbegrip geen afwijzing hoeft te zijn maar een gezamenlijk startpunt kan worden. Want, hoeveel perspectieven je ook naast elkaar zet, het brengt pas wat teweeg als er de **bereidheid is om te luisteren**. Daar kan verandering beginnen. Daartoe moedigen we aan.

We zijn ons bewust van onze specifieke plek in het oosten van het land. Thematieken kennen hier regelmatig een specifieke invalshoek en context. De Twentse bevolking heeft gemiddeld een lager opleidings- en inkomensniveau dan landelijk het geval is en een cultureel uitgaansleven is niet voor alle gezinnen vanzelfsprekend. De afgelopen jaren is de verhouding tussen platteland en Randstad op scherp gezet en is wantrouwen naar overheden gegroeid. Hiertoe moeten wij ons verhouden. Deze zaken dwingen Sonnevanck om met beide benen stevig op de grond te staan en ons te verdiepen in lokale thematieken en wat mensen hier beweegt. We willen er zijn voor kinderen uit alle lagen van de bevolking en wonend op elke plek: stad, dorp en platteland. In onze voorstellingen zoeken we invalshoeken die zowel specifiek als universeel zijn. Naar schrijfster Sharron McElmeel geloven wij in **het tonen van zowel spiegels als ramen**. Het is van het grootste belang om in voorstellingen je eigen verhaal te herkennen, zodat je je gezien voelt en minder alleen: spiegels, die empowerend werken. Én het is belangrijk om geconfronteerd te worden met wie en wat jou vreemd is: ramen. Zodat je weet: ik ben niet de norm. Ik ben één van velen.
Ons muziektheater vertelt je:
We leven in een wereld met heel veel mensen, en daarvan ben jij er maar één. Maar wel één die telt.

1.3 PROFIEL

ARTISTIEK PROFIEL:

Sonnevanck onderscheidt zich door het maken van narratief muziektheater over actuele maatschappelijke thematieken. Een aantal pilaren is hierin onmisbaar:
Maatschappelijk relevante thema's voor jong én oud: Makers van Sonnevanck zoeken naar onderwerpen die hen bezighouden en die ook actueel zijn voor kinderen. Op een ingezoomd niveau is het verhaal, de situatie, het hoofdpersonage altijd direct herkenbaar. Het biedt een emotionele werkelijkheid die in het dagelijks leven van ons jonge publiek actief speelt, zodat ze voelen 'dit gaat over mij!'. Op uitgezoomd niveau toont de voorstelling mechanismen die in brede zin in de maatschappij aanwezig zijn. Deze gelaagdheid biedt ook ouders, begeleiders en leerkrachten een volwaardige kunstervaring waarbij ze worden geëngageerd en uitgedaagd.

Avontuurlijk muziektheater: Sonnevanck maakt muziektheater: theater waarin muziek altijd een onmisbare rol heeft en gelijkwaardig is aan tekst en beeld. Livemuziek is essentieel. De zichtbare interactie tussen acteurs en musici werkt verrassend en intensiveert de concentratie van het publiek. Muziek vergroot de emotionaliteit en verbeeldingskracht. Het opent werelden buiten het naturalisme en schept ruimte. Ruimte voor gedachten, gevoelens en beelden die niet in woorden zijn te vangen. We maken gebruik van een veelheid aan muzikale genres en stijlen en zoeken hierin grenzen op. De muzikale kwaliteit van onze acteurs, musici en componisten is veelzijdig en hoog. Regelmatig brengen diverse coproducenten hun muzikale expertise in, waardoor we onszelf blijven vernieuwen. Ons muziektheater verrast en schudt wakker.

Meervoudig perspectief: Onze verhalen gaan over de verhouding van een individu tot diens omgeving. Het toont morele vraagstukken en dilemma's, waarbij we met meeslepende muziek, toegankelijk spel en humor willen dat het publiek met alle personages meeleeft. Juist ook met diegenen die lijnrecht tegenover elkaar staan. Dilemma's en morele vragen worden niet opgelost maar zorgvuldig in de hoofden en harten van het publiek geplant. Het daagt ze uit en roept twijfel op. Een oefening in empathie en in omgaan met meerduidige waarheden.

De impact van verbinding en empowerment: We willen dat ons publiek geactiveerd de zaal verlaat, met nieuwe energie en een hoopvolle blik op de toekomst. Een toekomst waarin ruimte is voor autonomie en voor verandering die je zelf in gang kunt zetten. Een besef dat dingen niet hoeven te blijven zoals ze zijn.

GEZELSCHAPSPROFIEL:

Een veilige basis…

We hechten aan een veilige werksfeer die zich op verschillende vlakken vertaalt. Respect, nieuwsgierigheid en betrokkenheid zijn kernwaarden. Actief faciliteren we doorlopend contact tussen ons vaste team en onze freelancers. Er

is veel aandacht voor secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals prettige overnachtingsmogelijkheden. Het vaste artistieke team houdt bij elke productie procesmatig een vinger aan de pols waarbij de autonomie van de makers gewaarborgd blijft. We geloven dat onze makers en hun werk alleen op basis van vertrouwen en veiligheid tot de grootste bloei komen. Dat ze alleen dan de kwetsbaarheid kunnen aangaan die met het maken van kunst gepaard gaat. Extra belangrijk omdat veel theaterprofessionals niet in de buurt wonen en extra moeite doen om bij ons te werken. Die moeite doen we ook voor hen. Ons eigen pand biedt hierin focus en rust.

…met open blik…

We zijn een open gezelschap. Geen gesloten bolwerk. We werken met veel verschillende makers en vinden dat van groot belang. Zowel om hen (ontwikkel)kansen te bieden als ook om zelf van ze te leren. Het werk van Sonnevanck blijft daarmee fris en voortdurend in beweging. Samenwerken zit in ons DNA. We isoleren ons niet maar vormen een open organisatie met vele samenwerkingspartners. We streven een open houding naar de wereld na, die we in onze voorstellingen reflecteren.

…naar de toekomst.

Talentontwikkeling is een speerpunt. Binnen Regio Oost hebben we hierin een voortrekkersrol. We voelen ons daarvoor extra verantwoordelijk aangezien we op het gebied van jeugdtheater een van de weinige partijen in Overijssel zijn. Deze rol pakken we dan ook graag op. We dragen bij aan een keten die begint bij jongeren en via mbo- en hbo-opleidingen eindigt bij recent afgestudeerden.

1.4 REGIONALE POSITIONERING

SONNEVANCK IN REGIONAAL VERBAND

Onze geografische positionering bepaalt mede onze identiteit. Onze regionale omgeving is opgebouwd uit vier niveaus:

Enschede: Ruim 161.000 inwoners, waarvan 27.725 kinderen en jongeren tot en met 18 jaar. Er zijn 72 scholen voor primair onderwijs en 30 scholen voor voortgezet onderwijs. Van oudsher een (textiel)arbeidersstad met een gemiddeld laag opleidingsniveau. Nu al jaren volop in ontwikkeling als een stad voor technologie, innovatie en creativiteit = TIC.

(Cultuur)regio Twente: Bestaande uit 14 gemeenten met 634.000 inwoners waarvan 46% op het platteland woont. De uitdaging is om jeugd, jongeren en young professionals te behouden voor de regio. In de grotere steden heeft gemiddeld 14,3% van de inwoners een niet-westerse migratieachtergrond.

Provincie Overijssel: 1.185.000 inwoners waarvan 38% op het platteland woont. Bestuurlijke ambitie om in te zetten op een professioneel cultureel aanbod voor een breed publiek: een divers aanbod dat aansluit bij de vraag. Percentage inwoners met een migratieachtergrond lager dan landelijk gemiddelde.

Regio Oost: Gelderland en Overijssel. Bijna een kwart van het oppervlak van Nederland. Ruim 3,3 miljoen inwoners, waarvan ruim 933.000 kinderen en jongeren tot 25 jaar.

Enschede en de Cultuurregio Twente

Sonnevanck is gevestigd in de Cultuurregio Twente en voelt zich daar volledig thuis. Onze standplaats Enschede is het stedelijk hart van die regio met een brede culturele infrastructuur en twaalf grote culturele instellingen en mbo- en hbo-kunstvakonderwijs. Innovatie, vindingrijkheid en lef zijn kernwaarden van de Cultuurregio Twente, waarin zich de Universiteit Twente en verschillende hightechbedrijven bevinden. Sonnevanck herkent zich in deze kernwaarden en wil graag een factor zijn die de regio aantrekkelijk maakt voor jonge gezinnen en het vestigingsklimaat voor cultuurmakers versterkt. Dat doen we op verschillende manieren:

In de eerste plaats met ons aanbod van jeugdvoorstellingen en met onze inspanningen op het gebied van cultuureducatie. We vervullen een voortrekkersrol in het platform Cultuureducatie Enschede, waarin basisscholen en culturele instellingen samenwerken aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Daarnaast is Sonnevanck kernpartner in het cultuurregio project Cross-TIC; een in netwerk verband georganiseerd talentontwikkelingstraject voor cross-mediale makers.
Tot slot zijn we volop bezig met de totstandkoming van Het Warenhuis.

Het Warenhuis – een culturele hotspot in de binnenstad van Enschede

Na ruim 25 jaar is Sonnevanck door de aard en hoeveelheid van de activiteiten uit het huidige pand gegroeid. Een

zoektocht naar nieuwe huisvesting ving aan en het initiatief tot Het Warenhuis werd geboren: het oude V&D pand in de binnenstad van Enschede, een leegstaand rijksmonument, zal getransformeerd worden tot culturele hotspot met meerdere inwonende partners. Concordia (filmhuis en beeldende kunst), Theater Sonnevanck, ROC van Twente (Podiumacademie Almelo) en jeugdtheaterschool De Theatermakerij.
Het Warenhuis wordt hiermee een bruisende plek met veelzijdig aanbod van film, jeugdtheater, muziek- en theatervoorstellingen, beeldende kunst en uitnodigende (zelfstandige) horeca. Uniek in de stad. Naast facilitaire vooruitgang vergroot het de zichtbaarheid van Sonnevanck aanzienlijk. Dat maakt het mogelijk om langere series voorstellingen voor families en scholen in eigen huis te spelen.
Een definitief besluit over de realisatie van het Warenhuis verwachten we in de loop van 2024. We streven naar een verhuizing in 2027. Dat zou betekenen dat de output in eigen zaal vanaf dan omhooggaat met langere speelperiodes tot gevolg. Ook zullen we met Concordia intensiever samenwerken op het gebied van cultuureducatie en gezamenlijk projecten ontwikkelen rondom verhalen uit de stad. Maatschappelijke thema's worden vanuit het Warenhuis op de agenda gezet en samenwerking met het culturele middenveld wordt actief opgezocht.

Provincie Overijssel en Regio Oost
Sonnevanck maakt deel uit van de Overijsselse Culturele Basisinfrastructuur. Als gezelschap voor de jeugdpodiumkunsten spelen we een substantiële rol in het provinciale cultuurbeleid, waarin toegankelijkheid, kwalitatieve cultuureducatie, participatie en talentontwikkeling speerpunten zijn.

De samenwerking met scholen is essentieel voor ons. Van al onze voorstellingen spelen we gemiddeld ruim 35% voor scholen in Overijssel en ruim 60 % voor scholen in Regio Oost. Daar ontmoeten we kinderen en jongeren uit alle groepen van de samenleving. We nodigen ze uit in ons theater en reizen veelvuldig naar de scholen toe. We investeren extra in scholen waar we kinderen ontmoeten met een achtergrond van lagere inkomens, in scholen die weinig aan cultuuronderwijs doen en in scholen in het landelijk gebied, voor wie de toegang naar een theater minder vanzelfsprekend is. Voor hen maakt Sonnevanck voorstellingen die op school gespeeld kunnen worden: in de klas of het speellokaal. Met deze voorstellingen en de educatieve ondersteuning eromheen bereiken we scholen in vele steden en dorpen in Overijssel. Samen met onze vaste partner en coproducent Theater Oostpool reizen we naar het voortgezet onderwijs toe met onze eigen theatertruck. Deze vrachtwagen bevat een theater waarin 90 leerlingen plaats kunnen nemen. Zo bereiken we ruim 13.500 kinderen op middelbare scholen in Regio Oost per jaar.

Als onderdeel van de provinciale BIS draagt Sonnevanck actief bij aan de verbinding binnen de culturele sector. We delen onze professionele artistieke en zakelijke expertise met amateurs en (semi-)professionals en zijn zo mede een motor voor culturele ontwikkeling en vernieuwing in de regio. We werken structureel samen met verschillende beroepsopleidingen door middel van workshops en stages.

SONNEVANCK IN GROTER LANDELIJK VERBAND
Onze producties zijn niet uitsluitend in Oost-Nederland te zien. Jaarlijks spelen we twee tournees in theaters door het hele land. Daarnaast zijn ook de speellokaal- en truckvoorstellingen incidenteel in landelijke theaters te zien. Zo kunnen we ook dit werk aan openbaar publiek en collega's tonen.

1.5 (REGIONALE) SAMENWERKINGSPARTNERS
Sonnevanck werkt veel en graag samen met artistieke en maatschappelijke partners. Het brengt ons inhoudelijke dialoog, artistieke uitwisseling en vernieuwing. Het vergroot daarnaast onze productionele armslag en ons publieksbereik aanzienlijk. De komende jaren focussen we ons op partners in eigen regio. De langjarige en nieuw ontstane samenwerkingen verdiepen we en breiden we uit. Hieronder een overzicht:

IN ENSCHEDE EN CULTUURREGIO TWENTE

We coproduceren met:

Phion, orkest van Gelderland en Overijssel (structureel): meedoeconcerten en grote zaalproducties, nauwe samenwerking cultuureducatie, biedt artistieke verrijking en groot (school)publieksbereik
Nederlandse Reisopera (structureel): kleine zomerproducties, biedt artistieke vernieuwing operagenre en nieuw publiek
Wilminktheater: locatieproductie 700 jaar Enschede, vergroot publieksbereik

Het koor Consensus Vocalis: locatieproductie, biedt koorzang van hoge muzikale kwaliteit
Oyfo Techniekmuseum Hengelo: nauwe samenwerking cultuureducatie, partner in artistiek onderzoek naar levende technologie

We werken samen met:

Robot Theater Lab en Edwin Dertien (universitair docent aan Universiteit Twente): in onderzoekstraject Universiteit Utrecht naar theater en robotica, partner in artistiek onderzoek naar levende technologie
ArtEZ Conservatorium Enschede: partner in talentontwikkeling
Concordia: mogelijke huisvestingspartner, nauwe samenwerking cultuureducatie
Jeugdtheaterschool Theatermakerij: mogelijke huisvestingspartner, partner in talentontwikkeling
MBO Podiumacademie Almelo: mogelijke huisvestingspartner, partner in talentontwikkeling

We zijn onderdeel van:

Cross-TIC: cultuurregio project; een in netwerk verband georganiseerd talentontwikkelingstraject voor cross-mediale makers (trajecten, projecten, residenties). Kernpartners zijn Bibliotheek Almelo & Theater Hof 88, Werkplaats Diepenheim, Oyfo, PLANETART, Schouwburg Hengelo, Theater Sonnevanck, Stichting Oldenzaalse Musea, Tetem en Concordia (penvoerder).

IN OVERIJSSEL EN REGIO OOST

We coproduceren met:

Theater Oostpool (structureel): twee nieuwe theatertruckproducties per jaar. Nauwe samenwerking cultuureducatie en talentontwikkeling. Sinds 2013 ons belangrijkste partnerschap.
Theater aan de Rijn/De Nieuwe Oost: jaarlijkse muziektheaterresidentie, partner in talentontwikkeling en genreonderzoek
Orkest de Ereprijs: jaarlijkse muziektheaterresidentie, partner in talentontwikkeling en genreonderzoek
Theatergroep de Horde: brengt visuele artistieke expertise
Schouwburg Deventer en Zwolse theaters: locatieproductie Overijssel 500 jaar, groter publieksbereik

We werken samen met:

ArtEZ Muziektheateropleiding Arnhem: alliantie masteropleiding, partner in talentontwikkeling
Rijnbrink: nauwe samenwerking cultuureducatie, penvoerder Cultuureducatie met Kwaliteit

We zijn onderdeel van:

Netwerk Jeugdpodiumkunsten: een netwerk van BIS en Fondsgezelschappen uit Gelderland en Overijssel met de Gelderse podia. Residenties jonge makers, talentontwikkeling, kennisdeling
De Generator: een traject voor zakelijk talent in het oosten i.s.m. meerdere culturele instellingen, biedt kennisdeling, uitbreiding zakelijk netwerk, talentontwikkeling
Het Grid: een leernetwerk van (jonge) technici in het oosten, i.s.m. meerdere culturele instellingen

LANDELIJKE PARTNERS

We coproduceren met:

Silbersee: biedt hoge muzikale kwaliteit en experimentele artistieke werkprocessen, is partner op gebied van duurzaamheid
DIEHELEDING: biedt artistieke uitwisseling en -verwantschap, diversiteit aan muziekgenres
Nieuw Utrechts Toneel: biedt artistieke uitwisseling
Am.ok: biedt hoge muzikale kwaliteit en diversiteit aan muziekgenres
Rotterdams Philharmonisch Orkest: meedoeconcert, biedt artistieke verrijking, nauwe samenwerking cultuureducatie

We werken samen met:

STIP Theaterproducties: impresariaat, verkoop landelijke tournees, zakelijke en publicitaire kennisuitwisseling, uitbreiding artistiek netwerk
Holland Opera & Oorkaan: gezamenlijk organiseren van jeugdmuziektheaterweekenden met randprogramma voor professionals

HOOFDSTUK 2 TERUGBLIK

We kijken met trots terug op de afgelopen vier jaar, waarin we twee Zilveren Krekels wonnen met de producties *Zwijnenstal* (2021) en *Baron van Münchhausen* (2022), artistiek directeur Daniel van Klaveren de Staat van het Jeugdtheater uitsprak tijdens het Theater Festival (2022) en we met succes meer dan 20 nieuwe producties hebben gerealiseerd.

In januari 2021 nam Daniel van Klaveren het stokje over van Flora Verbrugge als artistiek directeur. We hebben dit proces succesvol doorlopen met een goede balans van vernieuwing en continuïteit. Deze verandering ging organisch op in de periode van de coronapandemie die veel flexibiliteit vroeg.
Sonnevanck is deze periode van lockdowns en beperkingen goed doorgekomen. We hebben het contact met ons publiek weten vast te houden, wat nu in onze bezoekerscijfers is terug te zien. Het overgrote deel van onze geplande activiteiten heeft doorgang kunnen vinden. We hebben veel aandacht besteed aan ons vaste team en onze freelancers, die mentaal veerkrachtig en gezond zijn gebleven, en die we volgens afspraak hebben kunnen betalen. Doordat we onze partners veel opzochten zijn in die periode vele nieuwe initiatieven ontstaan. Zo daagden we onszelf uit met interdisciplinaire projecten met robotica en nieuwe technologie. Ook ontwikkelden we *Wakkerland*, een prikkelarme voorstelling zonder live performers; een hoorspel in een levend decor. Dit heeft ons nieuwe artistieke impulsen en samenwerkingen gegeven die we de komende jaren voortzetten.

Ook experimenteerden we met livestreams en met speciale verfilmingen van theatervoorstellingen die kinderen in klaslokalen bekeken. Dit had wisselend succes. De spanningsboog bleek voor kinderen moeilijker vast te houden via een scherm dan bij een live gespeelde voorstelling. We hebben er dan ook voor gekozen om deze vormen los te laten zodra de beperkingen werden opgeheven.

In onze plannen voor 2021-2024 schreven we: ‘de komende jaren vergroten we het muzikale aandeel van ons werk en de kwaliteit daarvan’. Dat hebben we gedaan. We nodigden makers uit die muziektheater en maatschappelijk engagement in hun DNA hebben, passend bij onze signatuur, met succesvolle producties als *Baron van Münchhausen* en *Supertramp* tot gevolg. Het vaste artistieke team breidden we uit met Michiel Bijmans als dramaturg om onze artistieke meerstemmigheid te waarborgen. Een nieuwe ontwikkeling was het produceren van maar liefst drie grote zaalproducties, in regie van de artistiek directeur: in 2023 *De Geheime Tuin*, in 2024 *Robin Hood* (beiden in coproductie met Phion) en najaar 2024 *Piratenkoningin* (in coproductie met Nederlandse Reisopera en ROSE Stories). Dit gaf en geeft ons werk een (artistieke) schaalvergroting: onze visie op muziektheater laten we groots gemonteerd zien met een bewegend symfonisch orkest op de vloer. Tot dusver een groot succes en een leerzaam proces met specifieke artistieke uitdagingen. Vanwege wisselingen in de artistieke teams van onze coproducenten en onze keuze om de komende periode te gaan voor verdieping boven verbreding, kiezen we ervoor om voorlopig niet in te zetten op nieuwe grote zaal producties. We werken met deze partners samen aan nieuwe concepten, hierna omschreven, de structurele samenwerking blijft onverminderd van kracht.

De samenwerking met Theater Oostpool kreeg een inspirerende impuls met aan beide kanten vernieuwde artistieke teams en een nieuwe generatie aan het roer. In nauwe samenwerking hebben we in 2023 de nieuwe theatertruck voor drie (voorheen twee) schoolklassen in gebruik genomen. Een volwaardig minitheater waarmee we reizen naar schoolpleinen in Gelderland en Overijssel.

Aandacht was er voor duurzaamheid. De theatertruck rijdt met een zonnepanelen-aggregaat, alle theaterlampen in eigen huis zijn vervangen voor Ledverlichting en we besteden veel tijd aan hergebruik van decor en kostuum om verspilling tegen te gaan.

Het spelen op middelbare scholen is, mede door de coronapandemie, aan grote veranderingen onderhevig geweest. Jongeren zijn verbaal meer aanwezig en er is een grotere polarisatie in wereldbeelden voelbaar. Vaker dan voorheen moesten voorstellingen stil worden gelegd vanwege ongepaste publieksreacties. Wij spelen hierop in door de makers en spelers in de truck mede te werven op de educatieve taak die zij hebben. Tijdens het maakproces en speelperiode krijgen ze extra pedagogische training en begeleiding. We merken dat dit positieve invloed heeft tijdens en na de voorstellingen, met aanzienlijk minder incidenten.

We hebben veel aandacht besteed aan onze lokale positionering, getuige het lopende proces rondom *Het Warenhuis*. Ook in ons jaarlijkse project Playground053, waarin jongeren de hoofdrol spelen, zoeken we expliciet naar lokale verhalen. Zo maakten we in 2022 *We Go Way Back* op basis van interviews met oud-werknemers in de textielindustrie van Nederlandse, Italiaanse en Turkse komaf. Anne Reitsma regisseerde de voorstelling: een voorbeeld van een master-stagiair vanuit onze alliantie met ArtEZ Muziektheater, die zo bij ons terugkeerde.

Hoewel werken in internationaal verband voor ons geen prioriteit is, deden zich een aantal interessante kansen voor. In 2021 deden we een digitale uitwisseling tussen jongeren uit Enschede en jongeren van Theater Osnabrück. In 2023 maakten we samen met de Toneelmakerij Amsterdam de productie *Rabbit Hole* bij Ars Electronica in Linz, tijdens het Shäxpir Festival. Dit sloot goed aan bij ons doorlopende onderzoek naar theater en techniek.

In de periode 2021-2024 stonden in onze producties drie thema's centraal.
Echt en fake: in *Baron van Münchhausen*, *Filter* en *Liegebeesten* behandelden we de betrouwbaarheid van bronnen en dilemma's rond het spreken van de waarheid.
Macht en onmacht: *Koning Bowi*, *Stottrpjottr*, *De geheime Tuin* gingen over machtsstructuren en systemen.
Afkomst en identiteit: *El Mektoub*, *Supertramp*, *Robin Hood*, *Koekoeksnest*, *Piratenkoningin* en onze Playground producties *Stadsvlucht* en *We Go Way Back* gingen allen over de verhouding van een individu tot diens thuissituatie en roots; in hoeverre vormt dat je identiteit en toekomst.

We hebben grote stappen gezet op het gebied van zichtbare diversiteit in de casting van onze producties. Ook binnen onze Raad van Toezicht zijn er op diversiteitsgebied stappen gezet met de werving van een nieuw lid, zowel qua culturele achtergrond als door diens relevante werkervaring.

De afgelopen jaren werkten we in onze producties, residenties en laboratoria met ruim 40 recent afgestudeerde of stagelopende makers, acteurs en musici en met maar liefst 20 verschillende regisseurs. We zijn trots op de veelheid aan stemmen die we ruimte hebben kunnen bieden. We kiezen er nu voor om de relatie met een aantal van hen duurzaam te verdiepen. Ze zullen de komende jaren een herkenbaar gezicht van Sonnevanck worden. We noemen ze in het hoofdstuk hierna.

HOOFDSTUK 3 ACTIVITEITEN

Onze hoofdactiviteit is het creëren van kwalitatief theateraanbod voor iedereen vanaf 4 jaar.
Daarnaast gaan we hieronder in op onze activiteiten op het gebied van talentontwikkeling, onderzoek naar nieuwe technologie, contextprogramma's en educatieve projecten.

3.1 THEMATIEK

De komende jaren staan in het teken van actuele verhalen rondom **moraal en verantwoordelijkheid**. Een relevant thema in een snel veranderende tijd waarin groepen mensen tegenover elkaar staan en we globaal met grote problemen worden geconfronteerd. Wat is je eigen rol ten opzichte van een gemeenschap of de maatschappij? Kun je voor jezelf zorgen en tegelijk ook voor een ander? In onze producties zal telkens de vraag centraal staan tot waar je verantwoordelijk als mens en als kind reikt. Welke verantwoordelijkheden *krijg* je, *heb* je, *neem* je of *voel* je. En voor wie. We kiezen verhalen die reflecteren op ons verleden, geworteld zijn in het heden of vooruitblikken naar een mogelijke toekomst. Verhalen over moraal - om die vervolgens helemaal op z'n kop te zetten. Verhalen over verantwoordelijkheid - om stevige dilemma's neer te leggen.

Onze producties zijn op te delen in de volgende drie categorieën:

Verantwoordelijkheid naar ons verleden

Hoe kijken we naar onze geschiedenis en hoe geven we die een plek.
Voorbeelden: *Fanny en Nannerl Take Over, Clara de Neushoorn* en de regionale coproducties *Ariëns (700 jaar Enschede)* en *Dansen op de IJssellinie*.

Verantwoordelijkheid in het heden

Hoe gaan we om met de mensen, spullen en natuur om ons heen.
Voorbeelden: *SuperMens*, *de Sibling show*, *Mamma Moed*
Specifiek gaan we in op de volgende thema's:
Grenzen: Hoe geef je je grenzen aan en zorg je dat je ook die van een ander respecteert?
Voorbeelden: *Panter*, *Beest zoekt Belle* en *Yvonne*
Armoede: bijna een miljoen Nederlanders groeit op in armoede, zeker een kwart daarvan is kind. Twente is een regio met veel verborgen armoede, zeker op het platteland.
Voorbeelden: *SuperMens*, *Ariëns (700 jaar Enschede)*, *Klassencarrousel*.

Verantwoordelijkheid voor de toekomst

Hoe willen we onze wereld vormgeven en hoe dragen we zorg voor wat we uiteindelijk achterlaten.
Voorbeeld: *Robotballet*, *Monofoon*
In het kader hiervan zijn we partner in het onderzoek *Dramatugy for Devices* dat Edwin Dertien met zijn Robot Theater Lab doet, vanuit de Universiteit Utrecht.

We hechten grote waarde aan het tonen van **diverse gezinssamenstellingen** en waken ervoor om telkens hetzelfde format van een gezin te tonen. We gaan voort op ons beleid om de gezinssamenstelling van ouders, broers en zussen in elke productie te doen verschillen qua gender, aantal en seksuele oriëntatie. Ook tonen we telkens wisselende sociaaleconomische en/of culturele contexten zonder die te problematiseren.

We laten jonge schrijvers nieuwe teksten schrijven en maken radicale bewerkingen van repertoire van Bertolt Brecht en Witold Gombrowicz. Auteurs bij uitstek waar het gaat om moraal en verantwoordelijkheid.

3.2 MAKERS EN PRODUCTIES

<table>
<tr><th colspan="3">THEATER SONNEVANCK PRODUCEERT JAARLIJKS:</th><th>in coproductie met:</th></tr>
<tr><td colspan="4">Aanbod voor VOORTGEZET ONDERWIJS</td></tr>
<tr><td>in de theatertruck</td><td>truckvoorstelling 12+</td><td>truckvoorstelling 14+</td><td rowspan="2">Theater Oostpool</td></tr>
<tr><td>in de klas</td><td colspan="2">klassenvoorsteling (doorlopend op repertoire)</td></tr>
<tr><td colspan="4">Aanbod voor PRIMAIR ONDERWIJS</td></tr>
<tr><td rowspan="2">op school</td><td colspan="2">speellokaal/klassenvoorstelling (doorlopend op repertoire) *</td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">SPECIAAL ONDERWIJS: klassenvoorstelling (doorlopend op repertoire)</td></tr>
<tr><td>in de concertzaal</td><td colspan="2">meedoeconcert (doorlopend op repertoire) *</td><td>Phion, RPhO, andere orkesten en theatergroep de Horde</td></tr>
<tr><td>in museum</td><td colspan="2">voorstelling in museum Oyfo (doorlopend op repertoire)</td><td>OYFO techniekmuseum</td></tr>
<tr><td colspan="4">Aanbod voor PRIMAIR ONDERWIJS en FAMILIES (openbaar publiek)</td></tr>
<tr><td>in het theater</td><td>theatervoorstelling 4+/6+</td><td>theatervoorstelling 6+/8+</td><td>wisselende partners</td></tr>
<tr><td colspan="4">Aanbod voor FAMILIES (openbaar publiek) in de ZOMER op LOCATIE</td></tr>
<tr><td>camping & festivals</td><td colspan="2">kleine voorstelling op de camping en zomerfestivals **</td><td>De Nederlandse Reisopera</td></tr>
<tr><td>locatie</td><td colspan="2">(Regionale) locatie productie ***</td><td>groot coproductie verband</td></tr>
</table>

nieuw reprise / doorlopend * wordt in 2025 gemaakt / ** om het jaar reprise / *** niet jaarlijks

AANBOD VOOR VOORGEZET ONDERWIJS – op school en in de theatertruck

Al ons aanbod voor het voortgezet onderwijs coproduceren we met Theater Oostpool: 2 nieuwe truckvoorstelling per jaar (12+ en 14+) en een langjarige klassenvoorstelling.

Makers in de theatertruck:

We bestendigen de relatie met een aantal regisseurs van de vorige periode.
Abdel Daoudi (1985) regisseerde de prachtige productie *El Mektoub* (2023) over klassenverschil en zal de komende periode nog twee truckvoorstellingen maken. Zijn werk toont een sterk doorvoelde sociale blik op de wereld en een grote helderheid in vorm en spel.
Priscilla Vaudelle (1982) keert terug na haar regie van *Geldezels* (2024) over jeugdcriminaliteit. Zij timmerde aan de weg met haar eigen maatschappelijk geëngageerde Lost Project producties en is als geen ander thuis in de wereld van jongeren en hoe met hen te communiceren.

Ook introduceren we nieuwe makers in de theatertruck.
Jiska de Wit (1985) agendeert door middel van 'spoken-word-meets-theater' de toenemende weerstand op de LHBTIQ+ gemeenschap op middelbare scholen met een onmiskenbare empowerende boodschap van verbinding. In 2023 deed ze via Netwerk Jeugdpodiumkunsten Oost-Nederland een residentie bij Sonnevanck rondom het werk van spoken word artiest Kae Tempest. Nu ontwikkelt ze zich door als regisseur voor jongeren en wordt vaste maker in ons lokale talentontwikkelingsproject Playground053
Karlijn Kistemaker (1986) werkte eerder bij Theater Sonnevanck, heeft Friese en Twentse roots en zal in de theatertruck i.s.m. haar **Kompagnie Kistemaker** een productie maken over opgroeien op het platteland en de vooroordelen en polarisatie tussen Randstad en regio.

Deze pool aan makers komt op regelmatige basis bij elkaar en wisselt ervaringen uit. Op die manier bouwen we, samen met de vaste artistieke teams van Sonnevanck en Oostpool, aan een krachtige, continue visie die we uitdragen en overdragen op onze wisselende casts en crew.

AANBOD VOOR PRIMAIR ONDERWIJS – van klaslokaal tot concertzaal

Voor het primair onderwijs werken we van klaslokaal tot concertzaal.
Jaarlijks maken we twee nieuwe theaterproducties die landelijk toeren, voor scholen en voor openbaar publiek. Daarnaast hebben we altijd een productie die *op* de scholen speelt: in 2025 ontwikkelen we een *Klassencarrousel* (drie klassenvoorstelling ineen, voor 4+, 6+ en 8+) die langjarig op scholen zal spelen. We merken dat scholen gebaat zijn bij herkenbare formats die ze bij succes opnieuw kunnen boeken. Daarbij is de flexibiliteit van producties met weinig decor wenselijk: we zijn daardoor makkelijk inzetbaar en zo zichtbaar op meer plekken.

Een deel van ons aanbod zullen we duurzaam blijven hergebruiken.
Zowel in Techniekmuseum Oyfo als in het speciaal onderwijs staan solovoorstellingen langjarig op het repertoire. In 2025 ontwikkelen we samen met Theatergroep de Horde, Phion en andere orkesten een gloednieuw meedoeconcert in de concertzaal dat vervolgens 4 jaar lang op repertoire blijft.

Makers voor primair onderwijs:

Mart van Berckel (1995) maakte *Pakketje Met* (4+, 2020) en *Supertramp* (12+, 2023). Mart is een upcoming muziektheater en operaregisseur. Hij tast met compositorisch oor en oog voor detail de grenzen van muziektheater af en blijft zichzelf daarin vernieuwen. Maakt twee nieuwe producties.
Jip Vuik (1992) maakte *Stottrpjottr* (4+, 2023) en de Zilveren Krekel winnende *Baron van Münchhausen* (7+, 2022) i.s.m. hiphoptheatercollectief **DIEHELEDING**. Dit collectief gebruikt rap en hiphop als krachtige theatertaal voor kwetsbare verhalen. Jip maakt gelaagde, ingenieuze voorstellingsconstructies en heeft een grote affiniteit met de doelgroep. Maakt drie nieuwe producties.
Lisanne van Aert (1993) schreef *Supertramp* (12+, 2023). Een eigenzinnige schrijfster met sterke maatschappelijke antenne en absurdistische pen. Lisanne schrijft twee nieuwe teksten.
Simon Boer (1994) speelde in *Pakketje Met* (4+, 2020) en maakte *Monofoon* (6+, i.s.m.Oyfo). Multitalent Simon speelt, schrijft, musiceert, programmeert en is technisch zeer onderlegd. De komende jaren is hij als *artist in residence* onderdeel

van Sonnevanck. Hij speelt in voorstellingen, deelt zijn technische expertise en ontwikkelt zich door als regisseur.
Daniel van Klaveren (1983) zal in zijn rol van artistiek directeur jaarlijks 1 à 2 producties regisseren. Hij onderzoekt nieuwe interdisciplinaire vormen van muziektheater waarin zang een dragende rol heeft. De opgedane ervaring van zijn grote zaal regies neemt hij mee terug naar de middenzaal met dynamische ensembles van musici, zangers en acteurs.

Op school of in museum

Reprise in het speellokaal - voorjaar 2025
Roos en Ariadne, over liefde en andere walgelijke dingen (8+) Concept & tekst: Floor Leene, Regie: Daniel van Klaveren, Coproductie Nieuw Utrechts Toneel. Het publiek vormt het doolhof waarin Roos en de mythische Ariadne elkaar ontmoeten. Over grote emoties die je kunnen overweldigen.

Klassencarrousel op de basisschool - vanaf najaar 2025 doorlopend op repertoire
Jip Vuik, Simon Boer en Talla Dirkzwager maken samen *Klassencarrousel*: drie klassenvoorstellingen ineen. Twee acteurs nemen de school een dag over en spelen in klaslokalen gelijktijdig een solo voor groep 1/2 en een solo voor groep 3/4. Gevolgd door een duo-voorstelling voor groep 5/6. Los van elkaar te zien maar samen een eenheid. Ze belichten dezelfde bron van verschillende kanten: kinderen uit een rondreizende circusfamilie worden tijdelijk klasgenoot. Een bijzondere culture clash.

Klassenvoorstelling speciaal onderwijs – doorlopend op repertoire
Al sinds 2016 spelen we *De Kleine Berenjacht* in klassen van het speciaal onderwijs voor kinderen met een meervoudige beperking. Jaarlijks spelen drie artist educators deze solovoorstelling afwisselend.

Voorstelling in OYFO Techniekmuseum – doorlopend op repertoire
Monofoon gaat over een man die in een telefooncentrale leeft met zijn angst en verlangen tot contact maken. Deze technisch virtuoze solovoorstelling sluit aan bij de vaste expositie van Oyfo en is gemaakt door Simon Boer (regie, tekst, vormgeving en video).

In de concertzaal

Fanny en Nannerl Take Over! (Nationaal meedoeconcert) (8+) – vanaf april 2025 jaarlijks op repertoire
Samen met Phion en het Rotterdams Philharmonisch Orkest ontwikkelt Sonnevanck een gloednieuw meedoeconcert voor de grote concertzaal in regie van Daniel van Klaveren. Intentie is dat alle landelijke BIS- orkesten in 2026 aansluiten en het stuk op repertoire nemen. Een landelijk statement over de kracht van klassieke muziek voor kinderen. Een concert met zang, bodypercussie en alles wat normaal in de concertzaal niet mag. Coproducent Theatergroep de Horde brengt expertise in op gebied van live filmbeelden en verzorgt de vormgeving, waardoor *Fanny en Nannerl Take Over* een visuele, muzikale trip wordt. Centraal staan Nannerl Mozart en Fanny Mendelssohn. Even muzikaal begaafd als hun geniale broers, maar in de geschiedenis vergeten. Zij nemen ons mee op hun alternatieve reis door de muzikale canon, langs verschillende culturen en onbekende componisten.

In de theaterzaal (voor scholen en als openbare familievoorstelling)

Mart van Berckel regisseert:
***Beest zoekt Belle* (8+) – najaar 2025** - Concept & tekst: Lisanne van Aert.
In deze Belle en het Beest staat Het Beest centraal. Hij wacht, ver van de wereld, op Belle die hem zal redden van zijn lelijkheid. Met haar tekst onderzoekt Lisanne, die zelf op jonge leeftijd de huidziekte psoriasis kreeg, hoe we de eenzaamheid van het ziek-zijn kunnen doorbreken.

***Yvonne* (8+) – najaar 2027** - naar *Yvonne, prinses van Bourgondië* van Witold Gombrowicz.
Bewerking: Daniel van Klaveren. Compositie: Tijn Wybenga, coproductie met zijn muziekensemble Am.Ok, jazzmusici van de hoge kwaliteit. De prins verlooft zich met de zwijgende Yvonne, het hele hof wil van haar af. Een muzikale revue over pesten, meelopen en het bystanderseffect.

Jip Vuik regisseert:
***Panter* (8+) – voorjaar 2027** - in coproductie met DIEHELEDING.
Met Panter bewerken zij de graphic novel van Brecht Evens. Een meisje raakt bevriend met een panter die haar elke nacht

bezoekt en steeds vaker dingen doet die ze niet leuk vindt. Een spannende voorstelling over de moeilijkheid van 'stop' zeggen.

***Mamma Moed* (6+) – voorjaar 2028** - een bewerking van *Mutter Courage* van Bertolt Brecht.
Over opgroeien in oorlog en volwassenen die van bommen een business maken. En over de onmacht van toezien van afstand.

Daniel van Klaveren regisseert:
***De Sibling Show* (6+) – voorjaar 2026**
Hannah en Simon Boer en (initiatiefnemers) Bart en Remco Sietsema zijn op gebied van spel, muziek en compositie alleskunners én daarnaast broers en zussen. Op basis van eigen materiaal gaat Sibling Show over er aan de buitenkant hetzelfde uitzien, maar je van binnen totaal verschillend voelen.

***SuperMens* (6+) – najaar 2026** - naar *De Goede Mens* van Sezuan, van Bertolt Brecht.
Percussionisten, zangers, acteurs in compositie van Lucas Wiegerink (*Koning Bowi*, 2021). Wanneer Doenja uit barmhartigheid alles weggeeft aan de arme dorpsbewoners stelt haar neef Donny orde op zaken. Hij blijkt een alter ego van Doenja. Over tegelijkertijd voor jezelf én voor een ander zorgen.

AANBOD VOOR FAMILIES (openbaar publiek) IN DE ZOMER OP LOCATIE

We zijn altijd op zoek naar het bereiken van meer en nieuw publiek. Om die reden willen we, naast het spelen voor scholen, de provincie in trekken om daar nieuw publiek van families te leren kennen en onze regionale zichtbaarheid te vergroten. We doen dat op campings en festivals samen met de Nederlandse Reisopera en op grotere schaal in regionale locatieproducties in groot coproductie verband. Hiermee hopen we een publiek te treffen van niet reguliere theaterbezoekers.

Campings en zomerfestivals

Jaarlijks produceert de Reisopera een kleine productie op campings en bereikt daarmee geheel nieuw publiek. Vanuit onze jeugdtheaterexpertise zullen we samen de artistieke kwaliteit van deze familieproducties door ontwikkelen. Een plek voor jonge makers en ruimte om het operagenre te vernieuwen met een mix van acteurs en klassieke zangers. Producties gaan om het jaar in reprise.

Clara de Neushoorn (4+), concept & tekst: Lisanne van Aert
Neushoorn Clara was een superster in de 18e eeuw. Meegenomen door een VOC-kapitein werd ze tentoongesteld tijdens een Europese tour. Nu is ze naar een camping in Twente gebracht om entertainment te bieden. Vanuit haar kleedkamer deelt ze haar humoristische kijk op de zaak.

(Regionale) locatie producties

2025: ***Ariëns* (700 jaar Enschede)**. Met meerdere culturele instellingen uit de stad sluit Sonnevanck zich aan bij dit initiatief van Wilminktheater Enschede. Anne de Blok, Jasper Verheugd en Daniel van Klaveren regisseren samen een tekst van Jibbe Willems over het textielverleden van de stad en hoe dat doorwerkt in het heden, gespeeld door een mix van professionals en amateurs.

2027: ***Robotballet***, in coproductie met Silbersee, het koor Consensus Vocalis en het Robot Theater Lab van Edwin Dertien. Een vervolg op *Ravi de Robot* (2022) met dezelfde makers. Deze productie zal spelen op vuilstortplaatsen op Oerol en in Twente. Afgedankte apparaten komen langzaam tot leven en ontmoeten elkaar. Geïnspireerd door het sprookje van de Bremer stadsmuzikanten ontdekken deze objecten met elkaar een nieuw leven. *Robotballet* wordt ontwikkeld aan de hand van het ambitieuze duurzaamheidsmanifest van Silbersee.

2028: ***Dansen op de IJssellinie***. Overijssel bestaat 500 jaar. We zijn in gesprek met de Zwolse theaters en Schouwburg Deventer om in groot coproductie verband een varende voorstelling op de IJssel te maken. Een muzikale thriller over de rivier die in de koude oorlog een geheime verdedigingslinie was en over een jong kind dat haar eigen Overijsselse Atlantis-legende fantaseert.

3.3 TALENTONTWIKKELING

We dragen bij aan de keten van talentontwikkeling: van jongeren, via mbo- en hbo-opleidingen tot jonge afgestudeerde theaterprofessionals. Deze makers, schrijvers, ontwerpers, acteurs en musici staan dicht bij ons publiek met een eigentijdse stijl en (beeld)taal die kinderen en jongeren aanspreekt.

JONGEREN	
Playground 053 i.s.m. ArtEZ Conservatorium Enschede	Jaarlijks krijgen jongeren (tussen de 12 en 16 jaar) de kans om te participeren in een professioneel werkproces met een team van professionele makers. Een grote stimulans voor de theaterambities van de deelnemers, waarvan velen doorstroomden naar theater-beroepsopleidingen. Playground is een project met, voor en over Enschede. Verhalen worden opgehaald bij inwoners en bij de jongeren zelf, die onderdeel zijn van het maakproces. Muzikale leiding is in handen van studenten van de popacademie van ArtEZ Conservatorium Enschede.
OPLEIDINGEN	
Stage plekken en workshopweken bij ArtEZ Muziektheater Arnhem / Podiumacademie Almelo (mbo)	We bieden jaarlijks stageplaatsen aan acteurs, artist educators en technici. Opleidingen van ArtEZ zijn daarin vaste partner. Met de Muziektheateropleiding in Arnhem hebben we een alliantie: een jaarlijkse introductieworkshop en langdurige stagemogelijkheden voor masterstudenten. Studenten van de Podiumacademie (mbo), mogelijke partner in Het Warenhuis, geven we jaarlijks een introductieworkshop jeugdtheater. Stagemogelijkheden zijn er voor technici.
Productie mbo alumni i.s.m.Podiumacademie Almelo (mbo) / Leonardus Stichting	De Podiumacademie constateert dat er alumni zijn die om neurodiverse of andere redenen geen aansluiting vinden bij een hbo-opleiding, maar wel over groot acteertalent beschikken. Zij dreigen in de praktijk buiten de boot te vallen. Dit beeld herkennen wij. We zijn in gesprek met de opleiding en de Leonardus Stichting om jaarlijks een productie te faciliteren voor dit type alumni, zodat zij zich kunnen laten zien en door ontwikkelen. Wij leveren ruimte, regisseur en artistieke begeleiding. De Leonardus Stichting financiert de productie. Simon Boer regisseert de eerste productie.
RESIDENTIES VOOR JONGE MAKERS	
Muziektheaterlab Nieuw Geluid i.s.m. Theater a/d Rijn (DNO), Orkest de Ereprijs, ArtEZ Muziektheater Arnhem	Sinds 2021 werken De Nieuwe Oost/Theater aan de Rijn, Sonnevanck en ArtEZ samen in het muziektheaterlab Nieuw Geluid. Orkest de Ereprijs wordt vanaf 2025 nieuwe partner. In Nieuw Geluid ligt de nadruk op genre-onderzoek: jonge muziektheatermakers krijgen (via open calls) twee weken de kans experimentele muziektheaterconcepten te onderzoeken voor een jonge doelgroep. Derdejaars muziektheaterstudenten zijn performer en onderdeel van het proces. Voor het jonge publiek vinden testmomenten plaats waar direct feedback wordt opgehaald die in het verdere proces gebruikt wordt. Sonnevanck host dit onderzoek om het jaar.
Netwerk Jeugdpodiumkunsten Oost Nederland	Eens per 1 à 2 jaar hosten wij een residentie vanuit dit netwerk. Hierin ligt de nadruk op artistiek doelgroep onderzoek: jonge makers krijgen de kans om een voor hen nieuw publiek te ontdekken en proeves te realiseren die met testmomenten worden getoetst. Geslaagde proeves kunnen tot productie worden uitgewerkt bij één van de partners. De truckvoorstelling Supertramp (2023, Mart van Berckel) is daarvan een goed voorbeeld.
Cross-TIC	Project van Cultuurregio Twente; een in netwerk verband georganiseerd talentontwikkelingstraject voor cross-mediale makers (trajecten, projecten, residenties). Sonnevanck is verantwoordelijk voor coördinatie van de categorie Podium en geeft artistieke begeleiding aan 1 maker per jaar.

3.4 ONDERZOEK NAAR LEVENDE TECHNOLOGIE

Technologische ontwikkelingen spelen in het leven van kinderen een grote rol en stellen ons voor nieuwe morele dilemma's. De mogelijkheden van AI maken dat foto's en films geen betrouwbare representatie van de werkelijkheid meer zijn. Tegelijkertijd biedt techniek in het theater steeds meer mogelijkheden tot nieuwe vertelvormen en interactie tussen mens en robot. Een belangrijk thema voor ons, zowel inhoudelijk als qua vorm, duidelijk te zien in de producties *Robotballet*, *Monofoon* en in de projecten die wij binnen Cross-TIC begeleiden.

Onderzoek naar theater en robotica

Centrale partner in ons onderzoek is **Edwin Dertien** met zijn **Robot Theater Lab**. Hij geeft les op de opleiding *Creative Technology* aan de Universiteit Twente en maakte en bestuurde de robots in onze productie *Ravi de robot* (2022). In 2024 start hij een vierjarig research traject aan de Universiteit van Utrecht naar het verbeteren van de inzet van robots in de zorg. Hij onderzoekt hoe theater, en specifiek: acteurs, gericht ingezet kunnen worden als ontwerpgereedschap bij de ontwikkeling van deze robots. *Dramaturgy for Devices*. Theater Sonnevanck vormt hierin zijn theaterpartner. Wij zullen onze expertise inzetten en theatrale onderzoeksruimte creëren. Zo doen ook wij nieuwe kennis op en werken we gezamenlijk toe naar onze productie in 2027, *Robotballet*.

3.5 CONTEXTPROGRAMMAS

JeugdMuziekTheaterWeekend

Theater Sonnevanck, Holland Opera en Oorkaan bundelen in 2026 en 2028 de krachten om in drie weekenden op de drie vestigingslocaties (Enschede, Amersfoort, Amsterdam) een driedaagse te organiseren voor ons jonge publiek én voor professionals. Muziektheaterproducties met een randprogramma van workshops voor het jonge publiek. Parallel daaraan: panelgesprekken voor professionals over relevante thema's rondom het maken van muziektheater voor jeugd. Weekenden rondom de reikwijdte en rijkdom van muziek, opera en muziektheater voor een jong publiek.

Jaarlijks jongerenfestival Jong in het Oosten

Met Theater Oostpool en Theater aan de Rijn onderzoeken we de mogelijkheid tot een jaarlijks minifestival in Arnhem voor jongeren tussen de 12 en 22 jaar. Een weekend met een bundeling van onze voorstellingen en residenties voor én *door* jongeren. Een festival met contextprogramma's waarin jongeren elkaar ontmoeten, uitwisseling plaats vindt en we gezamenlijk laten zien wat er voor jongeren in het Oosten speelt.

3.6 EDUCATIEVE PROJECTEN

VISIE

Onze educatieve programma's versterken en verdiepen onze voorstellingen. Kinderen verbinden de verhalen en thema's met hun eigen leefwereld. Op deze manier vergroten we de impact van de voorstellingen en laten we kinderen kennismaken met een breed spectrum van verhalen, karakters en muziekstijlen. Een belangrijk onderdeel van onze educatieve materialen is reflectie. Wanneer kinderen zelf nadenken en samen praten over de voorstelling die zij gezien hebben leren zij verschillende perspectieven beschrijven en bespreken. De gesprekken die we voeren gaan over hun persoonlijke ervaring van de voorstelling: hun gedachten, gevoelens en raakvlakken.
We bereiken hen zowel op school als thuis, op de volgende manieren:

Educatiemateriaal voor school- en familiepubliek

Bij de theatervoorstellingen ontwikkelen we programmaboekjes voor alle kinderen die de voorstelling bezoeken. De boekjes gaan in op de thema's, personages en verhalen uit de voorstellingen en zijn daardoor allemaal anders. Als lezer leef je mee met personages die je opdrachten geven om zelf te schrijven, spelen, tekenen of met anderen te praten. Op deze manier dagen we kinderen en hun gezinnen uit om samen in gesprek te gaan over wat ze hebben gezien.

Theatereducatie in de klas

We vinden het belangrijk dat onze educatie niet alleen digitaal is maar ook uit fysieke materialen bestaat zodat de voorstellingen voor kinderen tastbaar en toegankelijk blijven in de klas. De materialen die we opsturen (de boekjes, flessenpost of een poppetje) vragen de leerlingen om na te denken over de voorstelling maar ook spelopdrachten en maakopdrachten uit te voeren. Een reflectieve én actieve stimulans om zelf betekenis te geven aan de voorstelling en zelf theater (of een andere kunstvorm) te maken. Naast de fysieke materialen ontvangt de leerkracht ondersteunde informatie om de voorstelling voor te bereiden en de thema's in het lesprogramma te integreren.

Cultuureducatie met Kwaliteit
We vinden het van essentieel belang om het culturele klimaat op scholen te helpen verbeteren en verruimen. We werken daarom sinds het ontstaan in 2013 ook aan de doelstellingen van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK). In de afgelopen tien jaar hebben we verschillende vormen van coaching en ondersteuning in cultuureducatie onderzocht. Daarbij gaan we uit van een structurele aanpak met 3 pijlers:

- Het aanbieden van **integrale kunsteducatie** rond onze voorstellingen
- Het centraal stellen van het theaterbezoek bij **individuele coaching** van de leerkracht, zo krijgt de leerkracht voorbeeldlessen van onze artist educators en spreken zij samen over het integreren van theaterbezoek in het lesprogramma
- Het inzetten van onze **lesmethode 'De Betekenis van Theater'**

Waar we eerder nogal eens aanliepen tegen onwil van scholen die 'verplicht' aan cultuureducatie moesten werken, merken we dat het samenwerken op basis van deze 3 pijlers voor zowel de school als onze artist educators positief werkt. We verbinden de training van leerkrachten aan de voorstelling die zij hebben bekeken, zo wordt voor hen duidelijker hoe theater een verrijking van het schoolprogramma kan zijn. Onze artist educators maken daarbij gebruik van hun eigen expertise en de kwalitatieve lesmethode 'De Betekenis van Theater'. Ze laten zien hoe voorstellingsthema's meegenomen kunnen worden in de lessen en wat de leerkracht zelf met cultuureducatie kan in de klas. De educatiematerialen en coaching worden aangeboden als integrale kunsteducatie zodat de leerkracht diverse kunst en techniek disciplines kan inzetten. Zo werden er stopmotion films, hoorspelen en theaterstukken gemaakt naar aanleiding van onze voorstellingen. Deze vormen van begeleiding zetten wij in de komende vier jaar door en blijven zich ontwikkelen.

Evaluatie
Naast het inhoudelijke programma vragen we elke bezoekende leerkracht om hun mening over de inhoud, vorm en organisatie van voorstelling en educatief programma met ons te delen via een evaluatieformulier. De feedback die hieruit voortkomt wordt door onze educatiemedewerkers geanalyseerd en gedeeld met de makers. Zo zetten we de feedback in om onze producties zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de leefwereld van de kinderen en hun schoolomgeving.

HOOFDSTUK 4 REFLECTIE OP CRITERIA

4.1 ARTISTIEKE KWALITEIT

Voor ons gaan artistieke kwaliteit en de impact van onze producties hand in hand. We borgen die kwaliteit door te werken met theaterprofessionals van het hoogste niveau. Doordat we de samenwerking met een aantal van hen verdiepen, zal deze duurzame relatie de kwaliteit van hun werk bij Sonnevanck ten goede komen. We starten artistieke gesprekken ruim anderhalf jaar voor aanvang van de repetities en nemen voor maakprocessen de tijd. Het creëren van een creatieve omgeving op basis van vertrouwen is cruciaal. Artistiek directeur Daniel van Klaveren en artistiek teamlid Michiel Bijmans houden bij alle producties procesmatig een vinger aan de pols. Daarnaast werken we samen met coproducenten van hoge artistieke kwaliteit die ons met hun specifieke artistieke expertises verrijken.

Uit de reacties op onze voorstellingen blijkt dat ons vakmanschap en de zeggingskracht daarvan gewaardeerd worden. De afgelopen tien jaar won Sonnevanck elf Zilveren of Gouden Krekels, waarvan recent twee voor *Zwijnenstal* (2021) en *Baron van Münchhausen* (2022). In de zomer van 2022 stonden twee van onze producties in de jeugdtheater top 5 van zowel NRC als de Volkskrant.
Pers en publiek waarderen ons. Een greep uit de reacties:
Supertramp (2023): *"een sublieme samenkomst tussen percussie en spel"* en *"de cast en crew van Supertramp maken iedere stap van die emotionele reis met hun nooit aflatende gevoel voor ritme fysiek voelbaar"* (Marijn Lems, Theaterkrant, keuze van de criticus) *"Voor veel kinderen was het een bijzondere ervaring en het leeft erg in de school (ook onder docenten)"* (Aeres vmbo Almere)
Koning Bowi (2021): "*fantasierijk muziektheater met aanstekelijke composities*" (Vincent Kouters, de Volkskrant)
Liegebeesten (2023): *"Wat voor jou de waarheid is, is dat niet voor een ander. Een boodschap die Liegebeesten doeltreffend verpakt in een vlotte, muzikale voorstelling"* (Elise van Dam, Het Parool)
De Kleine Berenjacht (2023): *"De voorstelling sluit goed aan bij het zml-niveau van de leerlingen. De leerlingen hebben 40 minuten geconcentreerd meegedaan."* (Leerkracht de Tijn, Zwolle)

We zijn innovatief in ons onderzoek naar de implementatie van nieuwe technologie en in de verschillende vormen van muziektheater die we hanteren. Klein- en grootschalige doorgecomponeerde producties met klassieke zang - naast producties met hiphop als basis. Spectaculaire grote zaal voorstellingen met bewegend symfonisch orkest - naast intieme producties in onze theatertruck, dicht op de huid in kleine bezetting. Via verschillende samenwerkingen, labs en ons tweejaarlijkse jeugdmuziektheaterweekend zijn we continu bezig met het genreonderzoek van muziektheater en het verleggen van de artistieke grenzen daarvan.

4.2 MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS

Onze activiteiten dragen bij aan de groei van kinderen en jongeren tot ruimdenkende volwassenen. We beogen daarmee polarisatie in de maatschappij te verkleinen. We dagen hen uit om op een meerduidige manier naar de wereld te kijken en complexiteit te omarmen als onderdeel van het leven. We agenderen maatschappelijke thematieken zoals economische verschillen, (sociale) veiligheid en vraagstukken rondom verantwoordelijkheid voor elkaar en de toekomst. We stimuleren het gesprek daarover, zowel binnen de klas als binnen het gezin. We engageren ons publiek door middel van voorbereidend educatiemateriaal en speelse reflectie achteraf. We hopen hen de bevrijdende ervaring te geven van herkenning, het besef niet alleen te zijn en een activerende prikkel te geven door het tonen van de mogelijkheid van verandering.

Het primair, voortgezet en speciaal onderwijs zijn daarin onze belangrijkste partners. We werken structureel, graag en veel met hen samen. Onze drie medewerkers educatie & bemiddeling onderhouden en vergroten zeer actief het fijnmazige netwerk van basisscholen en voortgezet onderwijs in Overijssel en Gelderland. Binnen het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) spelen we een voortrekkersrol en dat zullen we de komende jaren met plezier blijven doen. Zowel in het Enschedese CmK project als in snel oplopende aantallen ook in de 21 kleine en middelgrote gemeenten in Overijssel in nauwe samenwerking met Rijnbrink (penvoerder van het provinciale CmK programma). Binnen de sector werken we samen met meerdere opleidingen. We spelen een grote rol binnen uiteenlopende samenwerkingsverbanden en netwerken en doen veel aan talentontwikkeling en kennisdeling; binnen het hbo en mbo én voor middelbare scholieren. Zo dragen we bij aan een vanzelfsprekende doorstroom naar de praktijk of een vervolgopleiding.
Met onze activiteiten en de ontwikkeling van de culturele hotspot *Het Warenhuis* zijn we een factor van betekenis binnen de cultuurregio. We verdiepen de relatie met onze regionale partners. Samen kennen we het gebied waarin wij wonen het beste en vergroten we de slagkracht om iets teweeg te brengen. Doordat wij onze verschillende expertises en publieksgroepen combineren, kennis en artisticiteit uitwisselen en samen projecten initiëren, creëren wij een bloeiend en impactvol cultureel veld in het oosten. Hiermee bereiken we meer publiek en maken de regio aantrekkelijker voor jonge gezinnen en culturele professionals om te wonen.

Duurzaamheid

Verantwoordelijkheid voor omgeving en natuur is niet alleen een voorstellingsthema. We voeren er ook actief beleid op. We motiveren vormgevers in low-impact produceren en hergebruik van materialen. Onze gehele theaterlichtinventaris is vernieuwd en verduurzaamd met ledverlichting. Onze in 2023 in gebruik genomen theatertruck is geheel geïsoleerd. Samen met een efficiënt verwarmingssysteem zorgt dit voor significant minder stroomverbruik. We maken gebruik van een zonnepanelenaggregaat waar we de voorstellingen zo goed als volledig op kunnen draaien. We werken actief samen met de zonneaggregaat-producent voor doorgaande verbetering en ontwikkeling.

Fair practice

Fair pay is al jaren onze standaard. We vragen veel van al onze medewerkers, vaste en freelancers: passie, lef, eigen verantwoordelijkheid. We geven openheid, heldere verwachtingen en vertrouwen. De werksfeer is warm, informeel en eerlijk. De directie is zich zeer bewust van hun voorbeeldfunctie, zowel intern naar alle medewerkers, als extern naar samenwerkingspartners en spreekt de partners hier ook actief op aan.
Sonnevanck is intensief betrokken bij ontwikkelingen in onze branche, zowel artistiek als zakelijk, zoals bij:
Het Grid: Een leernetwerk in Regio Oost voor en door theatertechnici. De partners zoeken een gezamenlijk antwoord op het groeiende probleem van de tekorten én uitstroom van theatertechnici; via onder andere meester-gezeltrajecten en nauw overleg met de vakopleidingen. Het Grid krijgt de komende jaren nader vorm met een door de partners aangestelde projectleider.
De Generator: Het begeleiden, faciliteren en vasthouden van zakelijk talent in het brede culturele veld van Oost-Nederland. Deelnemers volgen een eenjarig programma waarin hun praktijk én een betaalde werkervaringsplek bij één van

de partners wordt gecombineerd met wekelijkse workshops en trainingen, intervisie, coaching en netwerkverbreding. De Generator wordt voortgezet en waar mogelijk uitgebouwd.

Er is structurele aandacht voor de professionele en persoonlijke ontwikkeling van al onze medewerkers. We stimuleren en faciliteren hen om zich (bij) te scholen. In de praktijk kijken vaste medewerkers daarbij vaak breder dan hun vakgebied alleen; dat ondersteunen we en is onderdeel van doorlopende gesprekken over hun (toekomstige) ontwikkeling. Freelancemedewerkers vragen vaak om specifieke toegepaste scholing bij een productie: zangles, groot rijbewijs, een instrument leren bespelen etc. Dit faciliteren wij, waarbij we toekomstige verwachtingen, wensen en mogelijkheden met hen bespreken.
Sociale veiligheid staat hoog op onze agenda: de uitvoering van ons beleid op dit gebied is recent hernieuwd beschreven. De implementatie hiervan; het zorgvuldig en structureel uitvoeren, bewaken en bijstellen van deze uitvoering is speerpunt nu en de komende jaren. Daarvoor is een structurele plek ingeruimd op de jaaragenda, zowel met het vaste team als met de Raad van Toezicht.

Diversiteit & Inclusie
In al ons werk bevragen we de norm. In onze producties tonen we diverse mensen, gezinnen en verhalen. We werken met theatermakers van uiteenlopende achtergronden en vragen hen om theater te maken over onderwerpen die hen aan het hart gaan en ook relevant zijn voor kinderen. Hierin geven we kansen aan mensen in opleiding, net afgestudeerden en mid-careers. De komende jaren besteden we aandacht aan verhalen en herkenbaarheid voor kinderen die opgroeien in landelijk gebied. We geloven hiermee balans aan te brengen naast het aanbod uit de Randstad. Ook thema's als neurodiversiteit, diverse gezinssamenstellingen en economische verschillen komen veelvuldig aan bod.

Ons vaste personeel is divers in religie, gender, leeftijd, seksuele oriëntatie, opleiding en wortels in stad of platteland. Binnen het vaste team zou een bredere afspiegeling van culturele afkomst wenselijk zijn. Bij werving van nieuwe medewerkers is dit een speerpunt. In 2024 en 2025 investeren we in een doorlopend scholingstraject van alle vaste medewerkers op het gebied van inclusie; we herdefiniëren daarin gezamenlijk onze kernwaarden, concretiseren onze doelen en ondersteunen onszelf en elkaar structureel in de uitvoering. We laten ons hierin extern bijstaan en halen daarnaast kennis in huis: in onze Raad van Toezicht is een lid aanwezig met specifieke expertise op gebied van diversiteit.

4.3 TOEGANKELIJKHEID
Op verschillende speelplekken ontmoeten we een breed publiek. Voor veel kinderen en jongeren is een Sonnevanck-voorstelling hun eerste theaterervaring. Dat geeft ons de verantwoordelijkheid om bij ze binnen te komen met een prikkelende theaterbelevenis die smaakt naar meer. Daarom praten we veel met kinderen, jongeren, hun leerkrachten en ouders. We nemen ons publiek zeer serieus. Op meerdere momenten in een repetitieproces testen we scenes voor de doelgroep. We vragen programmeurs en scholen om evaluaties en feedback. Zo bouwen we voort aan onze praktijkkennis over jeugdpubliek in de verschillende leeftijdsgroepen. Met die kennis maakt Sonnevanck theater dat we belangrijk vinden, maar vooral ook theater dat kinderen en jongeren *zelf* willen zien.

Divers publiek uit de hele samenleving
Als jeugdtheatergezelschap zijn schoolklassen (primair en voortgezet onderwijs) ons belangrijkste publiek. Daar treffen we kinderen en jongeren uit alle lagen van de samenleving; van uiteenlopende sociaaleconomische achtergrond, culturele afkomst, kleur, genderidentiteit en van alle leerniveaus. Juist daarom is het belangrijk dat *alle* kinderen zichzelf kunnen herkennen in onze projecten. We willen diversiteit tonen als vanzelfsprekend gegeven, zonder die te problematiseren: we leven in een diverse samenleving.
Een juiste representatie van die diverse samenleving is daarom essentieel. Het in onze visie verwoorde denken over spiegels en ramen is daarin een houvast. Twente is een voornamelijk witte regio. Daar zijn ramen nodig en juist daarom is bi-culturaliteit en kleur in de cast belangrijk. Tegelijkertijd vormen de acteurs van kleur noodzakelijke spiegels voor kinderen met een bi-culturele achtergrond, spiegels die nu gemist worden. We hebben hier bij de casting van onze producties veel aandacht aan besteed en zullen dit beleid voortzetten. Ook op gebied van gender, lichaamsbouw en andere zichtbare diversiteit.

Focus op vmbo en mbo
In het verleden speelden onze theatertruckvoorstellingen met name op havo- en vwo-scholen. De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in contact met vmbo-scholen en praktijkonderwijs (pro) met speellijsten tot gevolg die meer diversiteit kennen in onderwijsniveaus. Hier valt nog winst te behalen en dit beleid zetten we de komende jaren door. Hierbij onderzoeken we ook het mbo (tot 18 jaar) als mogelijke speelplek.

Speciaal onderwijs
Sonnevanck heeft bijzondere aandacht voor leerlingen in het speciaal onderwijs. De in 2016 in nauwe samenwerking met onderwijscentrum Het Roessingh ontwikkelde voorstelling *De kleine Berenjacht*, voor ZML en EMB-leerlingen, blijft door de voortdurende vraag op het programma. Hiermee bieden we kwalitatief muziektheater en theatereducatie aan voor een doelgroep die vrijwel niet met theater in aanraking komt. Met succes: kinderen die in het dagelijks leven moeite hebben met inleving en concentratie, gaan helemaal in de voorstelling op. Daarnaast creëren we actief mogelijkheden voor leerlingen in het speciaal onderwijs om ook onze 'reguliere' voorstellingen te zien. Dit bezoek neemt elk jaar toe. In nauw overleg met leerkrachten zorgen onze educatiemedewerkers voor begeleiding op maat voor, tijdens en na de voorstelling. In seizoen 23-24 zijn we een intensief onderzoek gestart, mogelijk gemaakt door de zogenaamde 'Rijnbrink LAB CmK regeling' (https://cultuureducatieoverijssel.nl/inspiratie/labs/). Centrale onderzoeksvraag: *Welke vorm van educatie is een toegevoegde waarde bij de truckvoorstellingen van Oostpool & Sonnevanck voor voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs?* In het onderzoek worden de ervaringen van vakdocenten, leerkrachten en buitenschoolse experts meegenomen om te onderzoeken welke vormen van educatie nodig zijn voor de verschillende doelgroepen. Eind 2024 brengen we i.s.m. Rijnbrink het onderzoek uit en delen dit met het (speciaal) onderwijs en culturele veld.

We reizen naar scholen toe
Bereikbaarheid van theaters is voor veel scholen in landelijk gebied een probleem. Juist daarom reizen we veelvuldig naar scholen toe. We spelen in de klas of in het speellokaal met onze eigen flexibele tribune (PO) en op schoolpleinen met onze eigen theatertruck (VO). We participeren zowel in Gelderland (retourtje cultuur) als Overijssel (via Rijnbrink, regeling provinciale BIS) in regelingen waardoor scholen tegen gereduceerd tarief gebruik kunnen maken van busvervoer voor theaterbezoek. Regio Oost heeft wat scholenpubliek betreft onze heldere focus.

Nieuw publiek op nieuwe speelplekken
Onze theatertournees voor openbaar publiek spelen we door het hele land. Hier treffen we een publiek van families, veelal cultuurminnend en wonend in grotere steden. We gaan op zoek naar nieuw familiepubliek door actief de provincie in te trekken. Dat doen we zowel samen met de Reisopera in onze zomerproducties op campings en festivals als in onze regionale coproducties op locatie. We streven ernaar mensen te enthousiasmeren om ons ook in het theater op te zoeken. We zoeken naar regionale verhalen, van vroeger en van nu, die bij een breed publiek weerklank vinden.

Drempelverlagende marketing
Titel, beeld en sfeer rondom de voorstelling zijn bepalend voor publiek om voor ons te kiezen. Ouders/verzorgers/docenten zijn de *decision makers*, maar we weten dat de mening van kinderen wordt gehoord en hun invloed groot is. We ontwerpen levendige, theatrale campagnebeelden, in samenwerking met fotografen Benning & Gladkova, kiezen aansprekende en toegankelijke voorstellingstitels en ontwikkelden recent een nieuwe huisstijl en website, passend bij ons DNA: kleurrijk, avontuurlijk en verrassend. We stimuleren betrokkenheid en creëren een positieve verwachting d.m.v. levendige content via social media, website en nieuwsbrief (scènefoto's, achter de schermen-beeldmateriaal en trailers).
Op flyers en website gebruiken we toegankelijke, heldere teksten. We blijven investeren in marketing op voorstellingsniveau, maar werken de komende jaren ook aan een grotere naams- en merkbekendheid. We ontwikkelen inhoudelijke interviews en (backstage)videoreportages met en over onze vaste makers om Sonnevanck een gezicht te geven en de persoonlijke verbinding met het publiek te versterken.

Educatiemateriaal
Ons educatiemateriaal creëert een verwachting vooraf en daarmee een publiek dat makkelijk instapt. Achteraf wordt de verbinding met het persoonlijke leven actief gelegd, dit vergroot de impact en zorgt dat de ervaring langer beklijft. Bij de truckvoorstellingen bieden we daarnaast online achtergrondinformatie over onderwerp en thematiek, over het artistieke team en de acteurs.

Audiodescriptie voor slechtzienden
Stichting Komt het Zien bleek recent geïnteresseerd in onze muziektheaterproducties. We zijn erg blij met de start van onze samenwerking met hen in 2024 bij de voorstelling *Robin Hood*. Een samenwerking die we de komende jaren samen met een aantal theaters actief uitbouwen.

Prikkelarm aanbod
In de coronatijd ontwikkelden wij de voorstelling *Wakkerland*, een prikkelarme luistervoorstelling. Deze voorstelling is de komende jaren onderdeel van ons doorlopende aanbod waarbij we expliciet op zoek gaan naar speelmogelijkheden voor meer neurodivers publiek. We hebben daarvoor de eerste verkenningen gedaan en bouwen die in de komende periode actief verder uit.

4.4 BEDRIJFSMATIGE GEZONDHEID

De financiële positie van Sonnevanck in de jaren 2021-2024 wordt in belangrijke mate gekenmerkt door de gevolgen van de coronacrisis die in 2020 uitbrak. De eigen inkomsten daalden in 2020 met 55% en in 2021 nogmaals met 37% in vergelijking met de jaren daarvoor. Als we konden spelen was dat (door de noodzakelijke maatregelen) voor zeer beperkte publieksaantallen tegen substantieel lagere opbrengsten. Na deze enorme terugval van de eigen inkomsten liet het jaar 2022 een duidelijk herstel zien. Het totaal van eigen inkomsten was in 2022 ten opzichte van 2021 weer gestegen met 183% en is daarmee bijna terug op het gemiddelde niveau van de jaren voor de pandemie. Het weer volledig operationeel kunnen zijn van het gezelschap was ook terug te zien in de stijging van activiteitenlasten, zowel personeel als materieel.
In het jeugdtheater was het publiek verrassend snel weer terug in de zalen. De boekingen door scholen kwamen in eerste instantie aarzelend op gang; volgens onze onderwijs-afnemers een gevolg van de overbelasting van het onderwijs en onderwijsgevenden tijdens en na de pandemie. In 2023 is het aantal boekingen weer op het pre-corona niveau. We hebben alle jaren, ook diep in de coronacrisis, altijd al onze medewerkers, vast en freelance volledig conform CAO of de verschillende honoraria richtlijnen kunnen betalen. Daarvoor zijn de RAOCCC bijdragen essentieel geweest. We hebben bestemmingsreserves kunnen aanleggen voor (deels) uitgestelde activiteiten of extra opdrachten die in 2022, 2023 en 2024 uitgevoerd (zullen) worden.

Onze inkomsten bestaan uit structurele overheidssubsidies van het ministerie van OCW, de provincie Overijssel en de gemeente Enschede. De provincie Overijssel heeft ons recent laten weten dat cofinanciering van instellingen die in 2025-2028 Rijksfinanciering ontvangen door de provincie zal worden gecontinueerd, in elk geval op het niveau van de toegekende bijdrage in de jaren 2021-2024.
Van de gemeente Enschede ontvangen wij een jaarlijkse bijdrage in de huisvestingskosten en een meerjarige subsidie op grond van de landelijke regeling combinatiefuncties (toegekend tot en met 31-12-2025 met uitzicht op verlenging). Onze eigen inkomsten bestaan uit verkoop van onze voorstellingen, voornamelijk op basis van uitkoop. Dit is de standaard bij jeugdtheatervoorstellingen in de kleine- en middenzalen en voor ons een betrouwbare, goed calculeerbare afspraak.
Een belangrijke inkomstenbron zijn onze coproducties. We zijn inmiddels behoorlijk door de wol geverfd als het om coproduceren gaat. Afspraken met onze coproducenten in de komende periode zijn reeds grotendeels vastgelegd in coproductieovereenkomsten. De afspraken met Theater Oostpool over onze truck- en klassenvoorstellingen zijn vastgelegd in een meerjarig convenant. We zijn beiden, in gelijke delen eigenaar van onze nieuwe, in 2023 aangeschafte theatertruck.
Onze educatieve activiteiten op scholen in de regio brengen we in rekening bij het onderwijs of worden (gedeeltelijk) gedekt door bijdragen uit CmK. Voor bijzondere (educatieve) projecten, in het bijzonder voor het speciaal onderwijs, doen we een beroep op een aantal specifieke fondsen. Waar mogelijk maken we gebruik van landelijke fondsbijdragen voor compositie en libretto opdrachten.

Onze risico's liggen op strategisch en operationeel vlak. Het grootste strategische risico ligt in de continuïteit van de financiering door de betrokken overheden. Hoewel in de huidige politieke realiteit alles vloeibaar kan lijken, vertrouwen wij er voor de aankomende periode op dat de huidige landelijke regelgeving en de toezegging van de provincie Overijssel voor cofinanciering gestand zullen blijven.
Het grootste deel van onze operationele risico's is op een adequate manier afgedekt door strikte kostenbeheersing, stabiele en goed te prognosticeren inkomsten en verzekeringen. Reeds afgesloten coproductieovereenkomsten garanderen betrouwbare financiële afspraken met coproductiepartners.
Het risico van een relatief kleine organisatie als Sonnevanck is de afhankelijkheid en kwetsbaarheid van vaste

medewerkers op solo functies en de beschikbaarheid van onze freelancemedewerkers.
We werken met een grote flexibele schil van freelancers. We bieden hun betrouwbare, zo mogelijk meerjarige opdrachten (technici). Met vaste samenwerkingspartners creëren we waar mogelijk (ICT, verkoop, techniek) een combibaan. We zorgen heel goed voor al onze medewerkers: niet alleen in *fair pay* maar ook en met nadruk door *fair play*.
Dit risicoprofiel, afgezet tegen een stabiele, betrouwbare organisatiestructuur en -cultuur en een passend eigen vermogen maakt dat de continuïteit van de organisatie ook bij onverhoopte en onverwachte gebeurtenissen in de komende jaren niet in gevaar zal komen.

Raad van Toezicht en directie werken op basis van het bestuurs- en directiestatuut (recent herzien), het activiteitenplan en de jaaragenda stelselmatig en gestructureerd aan de uitvoering van governance conform de code. De Raad bestaat uit vijf personen en is in de afgelopen jaren sterk vernieuwd qua samenstelling. Er is kennis van personeel en arbeid, arbeidsrecht, financiën, ondernemerschap, educatie, artistieke kwaliteit en een lid met de zo gewenste expertise op het gebied van diversiteit en inclusie is gericht geworven en gevonden. Vijf keer per jaar worden de artistieke, zakelijke en organisatorische gang van zaken besproken. De maatschappelijke doelstelling wordt zorgvuldig bewaakt, net als de continuïteit van de organisatie. Waar nodig wordt de Raad schriftelijk tussentijds geïnformeerd. Tenminste jaarlijks vindt overleg plaats met de accountant. Buiten aanwezigheid van de directie bespreekt de Raad jaarlijks het eigen functioneren en onderhoudt rechtstreeks contact met het team van vaste medewerkers. Jaarlijks worden met de directie voortgangs- en ontwikkelgesprekken gehouden. De voorzitter vertegenwoordigt de Raad naast de directie in belangrijke stakeholdersgesprekken. De organisatie stelt zich de komende jaren tot doel om naast de toezichthoudende ook de (ongevraagde) adviesrol van de Raad scherper te ontwikkelen. Het aanscherpen van de structurele informatievergaring door de Raad zowel intern als extern is daarbij prioriteit.

4.5 GEOGRAFISCHE SPREIDING

Sonnevanck is sinds haar oprichting in 1990 gevestigd in Enschede. Sterk verankerd en zichtbaar aanwezig in stad en regio Twente door jarenlange partnerschappen met het lokale en regionale onderwijs, coproducenten, podia, culturele en maatschappelijke partners. De gewenste ontwikkeling van Het Warenhuis in Enschede zal de betekenis voor stad en regio nog verder vergroten.
We worden veel gevraagd; als samenwerkingspartner, als coproducent maar ook als vraagbaak door regionale gezelschappen en het beroepsonderwijs. We zijn trots op het vertrouwen en de erkenning die ons hiermee gegeven wordt. Vaak zien we mogelijkheden om extra samenwerkingen aan te gaan en in uiteenlopende (coproductie)constructies iets te betekenen. Helaas moeten we ook vaker dan we willen verzoeken afwijzen omdat de (financiële) middelen niet altijd toereikend zijn. Regio Oost is een groot gebied waar nog volop uitbreidingsmogelijkheden en kansen liggen. Waar we ons richten op een omvangrijk jeugdpubliek. Sonnevanck heeft altijd gezegd dat er plek is voor meer dan één gezelschap in het oosten.

We zijn geworteld in die regio, met oog en hart voor de verschillen en de overeenkomsten van ons regionale en landelijke publiek. In Oost-Nederland is net als overal behoefte aan spiegels en ramen. Het is een regio waar mensen zich van oudsher weinig gezien voelden en het is een veel gehoorde klacht dat het landelijke nieuws na de Randstad eerst gaat over het buitenland en pas daarna over de zogenaamde regio.
Iedereen wil gezien worden. En dus ligt hier voor het theater een taak.

Uit de Staat van het Jeugdtheater 2022:
Waar zachte stemmen worden overschreeuwd en polarisatie op de loer ligt: daar is een plek voor ons om van nut te zijn. Er zijn bubbels te doorprikken, ramen te openen, spiegels op te hangen.